

Ezre	16	frt	kr.
Félévre	8	frt	kr.
Negyedévre	4	frt	kr.
Havonként	1	frt	50 kr.

Megjelenik minden nap, innap
után napokat kivéve.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Mnostonutca a L. Bányai ház alatt.

MAGYAR POLGÁR,

POLITIKAI NAPILAP.

Hirdetési díjak.

Ötészor hasábozott sor ára 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.
Nagyobb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadó-hivatal.

Fiók kiadó hivatalok:

Tordán: Retesz és Harmathnál.
Deesen: Krémer Sámuel.
Enyeden: Vokál János.
Szamosújvárt: Csauz testvérek.
Kolozsvárt: Stein J. és Demjén L.
M. Váasrhelyt: Wittich Józsefnél.

A „Magyar Polgár” előfizetési feltételei.

Egész évre	16	frt.
Félévre	8	frt. — kr.
Negyedévre	4	frt. — kr.
Egy óra	1	frt 50 kr.

Hirdetéseket a legutányosb áron elfogad
A M. Polgár kiadóhivatala.

KOLOZSVÁR, AUGUSZTUS 4.

Hogyan áll az adó nyilvántartás ügye Kolozs megyében?

A „Magyar Polgár” július 26-iki 167-ik száma lapjában „Megyei közzélet” cím alatt egy cikk jelent meg, melynek hátulról számítván a 3-ik kikezdésében a következők foglaltaknak:

„A gyűlés végén szóba hozott még az adó nyilvántartás szervezése is, — azonban ezen intézmény, tekintve azt, hogy ezen megyében a telekkönyvi hatóság fennáll, s tekintve azt, hogy ingatlanra vonatkozó mindennemű tulajdon — és jog szerzés, csak bekövetkezett telekkönyvi bejegyzés által mennek teljesedésbe, minek megtörténtével pedig a történt változás is ezen hatóság által az adóhivatalnál min így közöltek — mint önkormányzati és közigazgatási szempontból szükség feletti; teljesen meglőzöttet, ezzel tehát kimondta a megye, hogy az adó nyilvántartás a fentebbi okokból jövőre megszűntetendő.

Legyen szabad ezen megyei határozatra egy szerény nézetet kifejteni.

Először is a hitellekkönyvezés és az adó nyilvántartás két különböző dolog. A hitellekkönyvek jelenlegi szerkezetükénél fogva, minthogy azokban az egyes részletek után a tiszta jövedelem beírva nincsen, soha sem is lesznek arra használhatók, hogy az adó nyilvántartási munkálatot nélkülözhetővé tegyék — a hitellekkönyvezés csak az a tulajdoni jogot mutatja ki. A mi pedig azt az állítást illeti, miszerint minden változási eset, mely a hitellekkönyvezésnél bejelentetik, e hivatal által az illető adószedői-hivattal közöltetik — ha ez csakugyan meg is történik, ennek csak az a célja, hogy az adóhivatal a százárléket kiróghassa, nem pedig az, hogy — kivéve különös eseteket — az adó nyilvántartást is vezesse. Ezt az 1868-ik évi pénzügyi törvények és szabályok III-ik fejezete — kezdve a 69. §-tól egész a 89. §-ig — legjobban bizonyítja.

Tekintve pedig a célját az adó nyilvántartásnak t. i. „hogy az adó mindenkor a tényleges birtokostól és a valóságban létező adóterg után követessék” (69. §), az adó nyilvántartást megszüntetni nemcsak nem lehet, sőt a legnagyobb szükség azt a legpontosabban vezetni, nehogy jövőre is oly esetek álljanak elő — hogy birtokosok az adófizetők közül kimaradjanak — vagy pedig, hogy oly nevek kikerüljenek tulajdonosai évtizeddel ezelőtt már a sarkak árnyában pihentek még mindig s nem pedig örökösseik jelenjenek meg az adófizetők sorában.

Ezt csakis az adó nyilvántartás fontos vezetése által lehet elérni.

Most már tehát az a kérdés, hogy miként lehetne azt legegyszerűbben és legpontosabban vezetni? Legyen szabad erre nézve is egy szerény véleményemet közzétevni!

Az adó nyilvántartás Erdélyben már 1863-ik évtől több ízben és különbözőféle közegek által vitetett —

Uj „Erdélyi Múzeum.”

Nagy-Váradai József naplója.

Közlő: Szabó Károly.

(Folytatás.)

23. Decembris. Gr. Pekri Lőrinc Uramat Szebenből kiküldék szoldosokkal hadakozni, mi is adván egy szolgát, de még öszve sem gyülekeztek jól, mikor Balásfalvánál Gúti nevű kurucz hadnagy felverte, magát is elvitte.

Anno 1704. 28. January. Gr. Székely Ádám asszonyom Szebenben meghala. 30-dikán tétezt koporsóban, s az ceremonia után az Ur Gubernator uram szállására vitték.

1. Febr. Az szomszédunkban szebeni szállásunk végiben éjtszakai 11 órakor az német istállója meggylván s irtoztatóképpen égvén nagy lárma lett; szegény apám uram is ijedtiben nyomorult beteg ágyából felngrott s felöltözött, és az pitvarba kiment; mely miá, szünyvén Isten kegyelmiből az egész, lábáruul teljességgel elesék és hová tovább nehezédni kezdé.

16. Alvinczet Orlai felvívén, mindenünket felpraedálák, cselédinket megfosztották, az borok hordóit bevívén az vár kőfalán is ki folyt az bor.¹⁾

13. Mart. Gr. Mikés Mihály urat Szebenből az Generalis kiküldvén, hogy az székelységet vegye fel, az barezai mezón az kuruczok elfogták.²⁾

csak az volt a hiba, hogy többnyire olyanok vitték, kik nem értették — és nem volt felettök a kellő felügyelet, minek következtében nagyobb szerű visszaélések is történtek.

Eleinte felfogadott nyilvántartók működtek — később a községi jegyzők bízták meg és még később — mert ezek által sem haladt az ügy — a segédszolgabírók szólították fel a nyilvántartás vitelére. Ezek más teendők által levén elfoglalva, nem vihettek, és így örökké pangott ez, az adó népre oly igen fontos ügy, és pangni is fog mindaddig, míg a nyilvántartási intézményt a megye teljes erejéből fel nem karolja.

Hogy miként vezetessék az adó nyilvántartás, azt az 1868-ik törvények elől idézett 88-ik elég világosan jelzik, arról tehát szükségtelen a további magyarázat, — ellenben a főkérdés az, hogy kik vezessék?

Állítson a megye a székhelyen egy adó nyilvántartási központi irodát, ennek élére állítson egy egy a catasterben tökéletesen jártas egyént; továbbá állítson fel minden szolgabírói járásban egy alkalmas, írást és számadást értő egyént, mint nyilvántartót, és tegye azt függővé a központi iroda vezetőjéül akképen, hogy minden oktatásokat, rendeleteket sat. onnét nyerendi, és így a legpontosabban fog menni a dolog; megjegyzendő még, hogy a megyének mint olyanak egy krajczárjába sem kerülend az egész mivelet, a mi a következőkből kitűnik.

Kolozs megye területén meg van határozva, hogy minden birtokos minden változásért a mit a nyilvántartónak bejelent és az azt keresztülvizsi 20 krt. fizetni köteles, ezen 20 krajczárral az özszes költségeket fedezni lehet.

De mindenekelőtt szükséges a nyilvántartót oly helyzetbe tenni, hogy az a birtokosok szeszélyétől ne függjön, azaz szükséges, hogy a nyilvántartó rendes fizetést huzzon, mely neké havonként a megye pénztárából lenne előlegezendő, a megye pedig a nyilvántartó által keresztül vitt változási esetekért a 20 krt. a szolgabírók által felhajtandó és a központi pénztárban külön rovat alatt kezeltetné, és így azon összegek, melyeket a megye a nyilvántartóknak előlegezne, lassan ismét a megye pénztárába visszafolyának.

Lehet hogy akadnak többen a kik azon állítás iránt, hogy a költségeket a 20 krral fedezni lehet kételkednek, legyen szabad azoknak számokkal bizonyítani.

Kolozs megyének van összesen 220 községe, egyenként pedig átlalában éventében csak 150 változási esetet is lenne 33,000 változás, a 20 krral számítva adom évenként 6600 krt. jövedelmet. Kolozs megyében lesz 10 szolgabírói járás, tehát nyilvántartó is 10 lenne. Adjunk egy nyilvántartónak 500 krt. fixumot, ez teend 5000 krtot, és így a központi vezetőnek fizetésére és az iroda fenntartására még mindég fenmarad 1600 krt. Szervezze tehát a megye a nyilvántartást eképen és meg lehet győződve, hogy az a legpontosabban fog vezetni, és a helyett, hogy ezen intézményt megszüntetné, karolja fel azt és tegyen az által sok jót a megyei közbiratosságnak.

Megemlítendő még, hogy a nyilvántartók az adótárgy változások felvételére is használhatóknak, a mi által a jövedelem is szaporodnék, és az előlegezések annál könnyebben lennének fedezhetőek.

A nyilvántartó lakása minden esetre az illető szolgabírói járásban lenne és ő, t. i. a nyilvántartó a szolgabíró felügyelete alatt is állana, aki hivatalos utazásai alkalmával a nyilvántartó működéséről magának mindannyszor meggyőződést szerezhetne. **M.**

16. Nagy Enyedet virratkor Múlt. General Rabutin parancsolatjából, és talán az mi reánk, vallásunkra, ott virágoz collegium és ecclesiára fenekedők meggyezett szándékából, Colonellus Baron Fis³⁾ uram felgyújtótá, számtalan sok népet s város eleit gyermekekkel, collegiumbeli sok jeles deákokkal együtt fegyverre hányták, sokakat füsttel fullasztottak s lánggal perselték meg az kastélyban. Az papokat, professorokat inghen s lábravalóban hagyták, minden kincseket az városiaknak s drága sok egyetemásokat felpraedálták, az ártatlan vérral megfestették az utcákat. Az én kedves praepceptoromat Debreczeni Istvánt is, a'kori contrascribát, az szőlőhegyen lödötték meg más egy igen jeles és doctor-ságra készült deákkal Szászalmi Istvánnal együtt. Fizess meg én Istenem, az kik miképpen érdemlik, és az te Isteni nagy erőd által építsd fel ismét azt az vadkanok turta gyümölcsös kertedet. Ebben az szomorú tragoediában tűz láng között megmaradt két könyvetem osztán Szebenben váltottam meg egy ráczuli, egyebem mindenem oda égett. Az kuruczok végre rájuk ütötték s egész Fejérvárig ütték, az nyereségben igen sok, sőt az katonákban is elhullott, de az szegény Enyeden csak megesezt az veszedelem.⁴⁾

27. Aug. Kezdete szegény apám uramat Doctor Fogarasi Sámuel uram curalni, de addig el sem jött, mig 15 specialis aranyot nem vittem neki. Holta után még is 15-öt kér vala. Megszégyeníti Isten az felfuvalkodott lelket.

25. Aug. Veber Péter uramat szebeni polgármestert ő Felsőge királybírórá, az egész szász-ságnak comesivé, tanács urrá introducáltatta, Múlt. Gubernator uram instellálta. Az decretumot Lajos napján vitte Nalácsi Lajos uram, az zászlót Korda Sigmund uram etc. igen szép pompával s lövésekkel.

¹⁾ Báró Tige.

²⁾ Enyeden ezen veszedelmét leírja Cserey is e. h. 335. l. az idő meghatározása nélkül.

Távíratok a külföldről.

Lemberg, aug. 2. Hohenwart megígerte a gácsországi reihsráthi képviselőknék, hogy a galicziai tartománygyűlést nem oszlatja fel.

Bécs, aug. 3. Vilmos császár hir szerint Mainzból München elkerülésével Regensburgon és Braunaun át Ischlbe megy Erzsébet császárné meglátogatására, onnan aztán Salzburg és Gasteinba rándul, s ez utóbbi helyütt fogadja Ferencz József császár viszontlátogatását.

Bukurest, aug. 2. Károly Fejedelem nehány napi felüdülésre a Kárpátok közé a linaí zárdába rándult.

Berlin, aug. 2. A franciaia foglyok tömeges hazaszállítása nyolcz nap óta ben van fejezve s már pusztán csak a büntetésül letartóztatottak és a be-tegek vannak német területen.

Páris, aug. 2. Thiers több képviselő előtt azon kívánságát fejezte ki, miszerint a departementalis törvény olyképen módosíttassék, hogy a departementalis bizottság elnöke a préfét legyen.

Páris, aug. 2. A Siécle szerint a republikanus baloldali képviselők visszautasították a fusiót a szélső balpártiakkal.

Berlin, aug. 2. A Prov. Corr. egyik cikkekben ezeket mondja a katolikus kérdésről: A kormányra nézve nem arról van szó, hogy valamely hitágazat el vagy el nem fogadtassék, hanem arról, szabad-e támogatnia oly tant, a melyet az állam és az egyház közötti viszonyra kárhözatosnak tart.

Az erdélyi központi lótenyész bizott-mány elnökétől.

A törvényhatóságok elnökökhez a következő körlevél küldetett szét.

A főmeltóságu m. k. földmívelés, ipar és kereskedelmi ministeriumnak mult hó 27-ről 8397 sz. a. kelt az iránti rendelete következtében, hogy a kellő intézkedések az 1872 évi fedeztetési időnyre megkezdessenek, s hogy az ujonan alakítandó, valamint az eddig is létezett fedeztető állomások, esetleg szükséges kiegészítelük megtételére eleve jókor figyelemzessenek — felhivom méltóságodat, miszerint a vezetése alatti törvényhatóság lótenyész bizottmánya meghallgatása után — a törvényhatóság területén ugy az eddig is fennállt azon állomások iránt, melyek tenyészési szempontból jövőre is figyelembe vevendőnek tartandók; valamint az ujonnan alakítottak kivántak felől is javaslatot folyó évi szeptember 15-ig a sepsi szentgyörgyi kir. mén-telep parancsnoksághoz okvetlenül beküldeni szíveskedjék.

Ezen kérdés alatti javaslatot tartalmazó kimutatásban kiemelendő lézen:

a.) Az állomást igénybe vevő község és vidék tenyész anyagjának faja és megközelítőleg annak termet leírása.

b.) A kanca létszám megközelítőlegese száma.

c.) Hány mén szükségeltetik.

d.) Ezek minő fajuk termetük és nagyságuk legyenek.

e.) Minő ár mellett, s mi módon van a helységekről gondoskodva.

Tovább felkérem méltóságodat arra is, miszerint a lótenyészbizottmány meghallgatása után — az iránti beces véleményét vajjon lehető volna a törvényhatósága területén a mének részére szükségeltető takarmány és a legénység élelmezését is előre meg határozott ár mellett az állomások köteleességévé tenni? Az elől kitűzött határnapig velem közölni

Szebenben ezüstlőrlévin repartitio, adtunk mi 12 girát.

22. Septembris. Fogarasi uram adott bé az szegény apám uramnak (noha eléggé ellenezte), csak titkon valami purgatiót, az mely annyira megszagatta az hányás erőtetés által, hogy az étele is az után elvesze, s szemlatomást utolsó végéhez közelíte.

1. Octobris igen nagy változással lön és desperate.

30. Octobris Gr. Pekriné Asszonyt gyermekeivel s minden cselédjével együtt az Generalis Szebenből kibocsátá, kiküldé későn estve.

1. Novembris 11 órakor szegény Apám uramat az hideg erősen ellelé. Fogarasi uram előlle, majd azt mondhatom, kiment Szebenből, mert nekünk hirre sem adta, az alatt szünetlen vért pökvén. 14-re virradólag éjtszakai tizenegy órakor, egész éjtszaka szünés nélkül engemet kiáltván s kezit kezemben adván, meg letévén, meg meg engem teli torokkal kiáltván, sok hánykódási után végre igen csendesen ez világból kimulék, elkészült lélekkel és emlékezetes bátorsággal, hosszas testamentomtóllel, mind az praedikatornak mind az oratornak textust adván, az maga életéről irt speculámát keziben bizván, azoknak adandó salariam felül, hogy mindeniknek 28 forintot adjak, nekem parancsolván. Hideg tetemeinek, valamikor Isten kiszabadít, kivitelit és édes felesége mellé tetelit elkemre bizbán, élete elfogy; minket valóban árvákat az sok ellenségnek s régi megeskünt irigyeinek torkokban hagyva. Isten legyen kegyelmes az árváknak is, őtet pedig nyugtossa meg, mint igaz szolgáját, igaz haza fiát, az kinek szolgálataiban kezdődtek s fogytak is el esztendő, igaz édes atyát, ecclesiás s szegények tutorit. Született volt Anno 1647. 9. January Váradon. Alult el égő szövétnéke Anno praefato 1704. 14. decembris⁵⁾.

szíveskedjék, hogy e tárgyban jelentésemet a főmeltóságu m. k. földmívelés, ipar és kereskedelmi ministeriumhoz megtehessem.

Szamosújvárt 1871 aug. 14-én.

Br. Bánffi Dániel.

Külföld.

Franciaországból jött hírek szerint Goulard mult hó 31-én vette át a külügyministerium ideiglenes vezetését főtitkári cízzel. Favre utódul Remusat lenne kiszemelve. — Thiers elnöki hatalmának megfosztatása még mindig erős ellenzavvra talál a kamarában s mintegy 230-ra megy azok száma, kik ha szavazásra kerül a dolog, ellene fognak mondani az erre vonatkozólag teendő indítvány-nak; különben e lépésre csak a szünidők után kerül a sor. A községi pótválasztások Párisban mult vasárnap mentek végbe, meg pedig oly eredménynel, mely teljességgel nem tetszik a nemzetgyűlés többségének, a miért is némelyek ismét kétségbe vonják, hogy a nemzetgyűlés Párisba leendő áthelyezése megvalósulhasson. A nemzetgyűlés katonai bizottsága megidézte Canrobert és Bazaine tábornagyokat, valamint Wimpffen és Faillly tbbokat s ez utóbbi már Versaillesban van. A poroszok Páris körül szüntelenül szaporítják őrségeket; így Charentonba és Joinvillebe két új csapat érkezett, mig Argenteuilbe 500 embert adtak újabban; ugyanily szaporítás történt a többi őrállomásokon is.

Oroszországból sajtóságos hírek szivárognak ki. Mig Európa retteg az éjszaki óriás merényleteitől, addig az óriás gyomorgöresökben szenved, utóbbi időben ugyannyira, hogy már titkolni nem lehet. A forradalmi mozgalom daczolni kezd a kancsukával.

Az utolsó összeesküvés éppen most tárgyalatik s titkos társulatoknak roppant elterjedését hozta napfényra, a Netschajew affaire, mely még nagyobb zajt ütött, mint a Tichborne-affaire Londonban. A szinhely, hol Genf, a forradalmi propaganda főhadiszállása, hol Moskova, aztán Bukurest és Sz. Pétervár. A vádlottak száma 87, mond nyolczvanhét, kik közül 36-ot a rendőrség már kézre kerítette s a törvényeseknek átszolgáltattott. Tizenegy terjedelmes vádirat van a bíróság elé terjesztve. S a mi még szörnyűbb szinezetet ad az egész dolognak az, hogy a szóban forgó társulat szoros összeköttetésben van a rettegett nemzetközi munkasegylettel. Az összeesküvők vallomásai után itélve pedig a socialisticus célszaktok mellett egyik főfeladata lett volna a társulatnak több magas állásu egyén meggyilkolása.

Figyelemreméltó azon körülmény, hogy az összeesküvésben igen sok nő vett részt, pedig magasrangok is, így p. o. az első vádirat egy ezredes nejről tesz említést. A nők oly tevékenyen működtek, hogy a kormány figyelmét először ök vonták magokorra. Az összeesküvésben sok tanuló sőt katonatiszt is szerepelt, a miből kitűnik, hogy Oroszországban az elégtelenség a társadalom minden rétegére kiterjed.

Előpataka, augustus 2-ik 1871.

Az megjelent családok száma túlhaladja már a négysszázat. Több mint ezer vendéggel, előpataka tehát kétségen kívül ma is egyike a legnépesebb fürdőknék. E hó 30-án fényes táncvigalom volt rendezve az előpataki közös iskola javára, a mi olyan szépen sikerült, hogy a kitűzött nemes czélra 147 forintot táncoltunk össze.

Ide mellékelve küldöm az újabban érkezett családok névsorát. (A közlő ur szíves engedelmeivel helykímélés tekintetéből ez uttal kihagytuk a kül-

midőn élt volna bujdosással, bajjal teljes esztendőket 58, huszonhat nap híjján. 15. estve teltem koporsóban.

16. reggel lött az ceremoniaja; egy praedicationt tett Zilahi András Uram, az maga adta textusból, Genes. 47. 9. 30. 31. igen szépet; perorált Bonyhai András Uram, az alsó szomszédunk kapuja között. Végben menvé az vitetett szegény Sárkányi utca végiben az klastrom alá egy szárs boltjából, hogy ott várja meg nemzetsége s édes társa sirjában kívánczok hideg teste az szabadulást.

Ad 12. Viradólag mult ki az világból sok kincseit elhadni kételentítettén az Múlt. Groff Al-Torjai Apór István Uram, ki is azon estve az szegény atyámból látni küldé, és csudánkúl gondolatunk felett igen szépen megkördeztette s gyógyulását kívánta más nap reggel hát halva fekszik.)

1705. esztendőit is majd egészen töltöttük Szebenben nagy nyomorúság és saeczoltatás között; sok urak, fő rendek köztünk szaporán benn az halál által, boldogtalan hazánk fiaik pedig künn az fegyver éleitől hullottak; már is az tanácsi rendben tsak három s négy marada, azoknak is szemekből a halál kinéz; szép szabadságunkat idegen viseli, az méltóságok kezeiből kiesett az pálcza, és az ki vas igát hordoztat velünk, annak kételen iítettünk még hazánk törvényeit is eleiben vinni; és vajha az sserént lenne dolgnok, de bizony jelen az idő: Sic volo, sic jubeo, stat pro ratione voluntas, az hnonat lött, hogy valamint fütták, úgy roptuk a tánczot.

Által kiadott naplójához irt bevezetésben csak sajtóhibából van 1724-re téve 1704 helyett.

¹⁾ Groff Apór István halálát Cserey e. h. 339. l. 1704-re Szent Márton nap tájára teszi, és így igen hibét, hogy naplójuk ezen adata, mely az eredetiben aszpodalára van jegyezve, nem december hanem november hónapra értendő. Apór István halálát tévedve teszi 1706-ra Nagy István, M. Orss. Családi l. k. 65. l.

176-ik szám

földiek a névsorból, s csupán azok neveit közöljük, kik a magyar korona területén laktak. Szerk.)

- Ferenci Aron, unitárius pap, Dátka, Bodrogi Sámuel, református lelkész, N.-Szeben. Joan Thalm...

A „M. Polg.” eredeti távirata.

Feleadtott Pesten auguszt. 4-én 10 óra 15 p. d. o. Erkezett Kolozsv. auguszt. 4-én 10 óra 30 p. d. o.

Favre helyébe Remusat van ki-nevezve.

A balközép Thiers felhatalmazásának három évre meghosszabbítását fogja indítványozni. Thiers köztársasági elnök címet kapna.

A fanozia pénzügyminiszter kifizette az első milliárdot.

Vilmos oszár az uralkodókkal Iszhlben találkozik.

A „M. P.” távirata a bécsi börzéről. Auguszt. 3-án 5% Metaliques 59.45. frt. 59.40. — 5% nemzet kölcsön 69.15. — 1860-diki államkölcsön 102. — Bankrészevény 768. — Hitelrészevény 287.30. — London 121.70. — Ezüst 121. — cs. k. arany 5.82%10. — Napoleonor — franc 9.72%10. Földtehermentesítési kötvények Magyar 79.3/4. — Temesi 78.1/2. — Erdélyi 76.1/2. Horvát 86.1/4.

HIRHARANG.

Szlávy miniszter a napokban Borzékát, a ghimesi szorost s a vesztig intézeteket látogatta meg. Kisérője egy tudjuk csak Zlamál Vilmos lesz. Kár hogy nem szegődik mellé olyan ember, ki ismerős viszonyainkkal, s öszintén meg tudná mutatni az orvoslandó bajt. Zlamál ur tudunkkal most jár először nálunk, s tájékozatlan ember. Mi azt hisszük a miniszter nem azért tesz körutat, hogy végig hallgasson egy csomó hüzelgő és sületlen oratót, hanem hogy személyesen nézzen körül ott, hol hiányok vannak. Ki fogja őket megmutatni a maguk meztelenségében? — Legközelebről egy tanúságos esetet hallottunk elbeszéli, sokat okulhatunk belőle, mert nagyon jellemző. Egy bizonyos tiszttség elmozgásánál süllyedni ő excaja Szlávyhoz. A tisztelgők szónoka elmondja a szokásos körmondatokat, de közbe-közbe szabadságot vesz magának arra is, hogy a teendőkre, a bajok halmazára figyelmeztesse ő excaját a Királyhágón inneni részben. Ő excaja hallgatja is nem is a szónokot, s gondolkodni látszik a válaszon. A beszédnek vége van s következett az obligát élenzés. Ő excaja megszólal s kezdi örmét kifejezni, hogy a Királyhágón inneni részben a dolgokat szép rendben találja, mindenütt haladást, nagy fogalmat, kulturát lát. A szónok kezd kényes helyzetbe jutni ezek hallatára, de hallgatja tovább ő excaját, ki barátságosan szóba elegyedik a tisztelgőkkel egyenként is. (A miniszternek szerénynek és alázatosnak illik lenni.) Örmém látam, hogy ez s ez a dolog örvendetes haladásnak indult. A tisztelgők ré vágiák az alázatos helybenhagyást. Ő excaja tovább megy ismét, megdicseri egy másik dolgot, hogy az milyen szép előhaladást mutatott fel, de azért hogy olyan fiatal intézet. A tisztelgők ismét igannel bókolnak, a szónok pedig kezd arra a megjegyzésre jönni, hogy ő excaja nem sokat figyelmeztet az ő beszédére, különben bizonyosan a felemlített hiányok orvoslásáról beszélne. Ime egy példa. Ha lett volna bátorúsága valakinek ő excaját szépen visszaterelni a kerékgyámba, ha az obligát alázatos helybenhagyások helyett öszinte feleletekre akad ő excaja, lett volna annyi haszna a tisztelgőknek, a mennyt érdemes szónokunk remélt, így abban a boldog hitben megy el körükből Szlávy, hogy ez unicum egy ország, a hol boldog minden ember, a hol szépen és jól foly minden dolog, a hol senkinek sincs panasza. „Kár, hogy ennek az országának nincsen külön ministeriuma, ide költöznék át rögtön” — gondolhatja Szlávy ur magában. Nem úgy jó urak! Lépjének önk magyáros öszinteséggel a miniszter elé, ragadják meg az alkalmat megmutatni előtte az ország sebeit, bókó helyett mondjanak neki igazságokat. Az igazságoknak a természete van, hogy soha sem lehet eléggé kemény. Bizonyosak vagyunk benne, hogy Szlávynek észertene jobban fog esni egy gyűszűnyi öszinteség, mint egy egész tenger a hüzelgésből. Nem

kételkedünk jóakaratóban, s épen ezért figyelmeztetjük a kormány közegett, a kormány híveit, ne igyekezzenek port hinteni a szemé közé. Ez uton a baj nem lesz orvosolva soha sem. Nem mindennap van szerezésnek az ország doktoraihoz, — a ki beteg álljon elő, de ne szegyelje megmondani a bajt. Részünkről azt szeretnénk volna, hogy Szlávy igazán incognitó utazza volna be az erdélyi részeket. Más színe van az embereknek és dolgoknak, intézeteknek akkor, midőn nem várják a minisztert és más akkor, ha az utolsó hajdu is tudja, hogy ekkor és ekkor puczolni kell, mert jön a minister vizitatióra! Lehet, az elmondottakban van comicum is, de tessék elhiinni, van igazság is!

A helybeli róm kath. belvárosi leányiskola, mult hó 25-én és 26-án tartotta meg nyilvános vizsgájt Praelatus Lónhárdt Ferencz, altanfelügyelő Hosszu Theophil urak és a szülők jelenlétében. Örömmel kell megvallani, hogy a szülők napról napra, inkább kezdik belátni, hogy a korszel nem kívánalm szerint, leánygyermeköknek minél több neveltetést és oktatást kell adniok; ezt pedig onnan következtethetjük, hogy a tanítványok igen szép számot tettek, kiktől kitünő feleleteket hallottunk és hasznos és szép női munkákat kiállítva láttunk, a mi különben a szorgalmas, de mostohán fizesztet tanítónók érdeme. Ezuttal nem mulasztjuk el felhívni az illető szülőket; ne késsenek ezen iskolába adni leánygyermeköket, mert olcsóbb módon azoknak tanítást adatni (1 frt a beíratási díj egész évre) nem képesek, máig pedig a mai napon ott lehet a leánynál a vagyon, ott a szépség; a műveltséget mit a nőnél minden férfi keres, semmivel sem lehet pótolni. (Beküldött.)

A „küküllőmegeyi néptanító egylet” f. évi februar hó 15-én tartott gyűlése határozatából; félvées közgyűlést f. évi aug. 22-én d. e. 10 órakor kezdődő Dicső Szt. Mártonban fogja megtartani, melyre az egylet tagjai és a nevelésügyi barátai tisztelettel meghívotnak. D.-Szt.-Márton, 1871 aug. 2-án, Réviger Árpád, a küküllőmegeyi néptanítóegylet elnöke.

Stein János, derék könyvtárosunk a „Kolozsvári kör” könyvtárát becses kiadványai több kötetével ajándékozta meg. Elismerésre és követésre méltó jó példa.

Kolozsvár történelmének tartalmas, gyönyörű kiállítás első kötetét okmány és rajztárat már láttuk Demjén László könyvkereskedésében. Nézője sok, vevője eddig kevés, reméljük azonban, hogy ezentúl több lesz a minden tekintetben nagyszerű mű pártolója. A tíz forintot kiszabott ár valóban csekélynek mondható.

Figyelmeztetés. A köztörvényhatóságok rendezéséről szóló mult évi 42-ik törvénycikk 91-ik §-a alapján egybeállított alsóféhérmegyei küldöttséget, a törvényhatóság jövő szervezeteire vonatkozó terveket kidolgozván, Alsóféhérmegye közgyűlésének tisztelt tagjai, az 1871-ik évi június 15-én 30 szám alatt hozott határozat következtében, ezen-zen hirlapilag is emlékeztetnek, miként érintett küldöttség munkálata feletti határozat hozatal végett, a közgyűlés hely 1871-ik év augusztus 16-án, — mint előbbesen kitűztük, határnapon a szokott helyen és órában meg fog tartatni. Nagy-Enyed augusztus 2-án 1871. Pogány György, főispán.

Medgyaszay Ilka k. a. némely pesti lap hire szerint a Vaudeville számára a pesti színházhoz szerződött volna: Erklár mir Fehérvári ur, Diesen Zwiespalt der Natur! Mindig abban a hitben éltünk, hogy Medgyaszay k. a. színházukhoz szerződött.

Valódi basáskodás. A Konstantinápolyban megjelenő „Turquie” című lap minap egy cikket közölt „a pápa és az Islam” cím alatt, s e cikkről három hónapra suspensiót tartott.

Dersi József ur post tot discrimina rerum Hamburgba érkezett s vezércikknek a „Kolozsvári Közlöny”-ben. Nő hanem az is igaz, hogy már most igazán kiűrt rajta a tengeri betegség, legalább elszédült. A hamburgi híres vágóhidra állva egy apostrofálva elsősorán mérsárosainkat és a városi tanácsot: „de már ez aztán a vágóhidra vágóhidja, ilyen kell Kolozsvárnak okvetetlenül. Nem csak én, hanem egész Erdély felszólítja ezen-zen Benigui és Lászlószky urakat, hogy rögtön induljanak Hamburgba, a városi tanács pedig adja melléjük a mérnököt, mert ily vágóhidat okvetlenül még ez idén kell építeni.” Ez a Dersi ur igazán álomlátó is, gyermek is, úgy járt mint magam 10 éves koromban, midőn 10 forinttal zsemben a bécsi boltok kirakatait néztem s calculáltam: ez is csak 1 frt, ez is csak 3 frt, ez is csak 6 frt, ez is csak 5 frt s így tovább még pedig mindig ugyan arra a tizforintos bankóra fel két három ezerig. Oh édes Dersi ur, mennyit kívánt maga Berlin óta? ha mi csak valamivel jobb követzen járhatnánk, már meghálálnók a sorsnak. Készen vagyunk különben arra is, hogy Dersi ur a hamburgi kikötő láttára majd így ir: „felszólítom Zsigmond Elek urat, a sétatéri tó bérletjét, hogy rögtön induljon ide, nézze meg a hajókat, mert még az idén kell készíteni ilyeneket a sétatér számára.” Ha maga, édes Dersi, csak jobb követzen segít minket, rögtön procuráljuk arczképét a „Vasárnapi Újság” Wallhallájába, jöjjön csak haza, a tyukszem fájdalom majd felébrezzük.

Hogy már a vágóhidnál mulattunk, beszéljünk egy keveset a husról is. A szebeniek megunták a zsarolást, a melyet az ottani mérsáros urak praktizáltak. Egy okos ember erre neki áll, új husboltot nyit, 21 krajczárjával méri a hus fontját, s a vevők számára külön berendezéssel egy ellen-örző mérleget tart, a melyen a vevő utánmérheti a vásárolt husmennyiségét s ez a soliditás rögtön megnyerte a közönséget. De most már mi szólítjuk fel mérsáros urainkat, hogy ezt a példát még ez idén utánozzák!

A szász nemzet fogarasi curiája nagy veszedekes tárgya lett, valóságos Eris almája. A hadgyörgység belé akarja tenni az október 1-jén az általános Fogarásra települő 21-dik honvédszállaljat, a pénzügyérség erdőszeti hivatalnak szemelt ki, az igazsággyér pedig a törvényszék számára követelné.

Herczeg Karagyorgyevics francia nyelven hosszú tiltakozást tett közzé a „Neue freie Presse” hasábján, melyben a vele történt eljárásról elégedetlenségét ad kifejezt.

Moltke elhagyta Gastein furdójt s Berlinbe visszatérve rövid ideig Salzburgban is megfordult.

A bécsi Votivtemplom, mely a császárnak gyilkos kézből való megmenekülése emlékére épül s a gothica remeké közé fog tartozni, már közel van a befejezéshez. A tornyaira szánt, aranyozott keresztet e napokban mentek át a szökös felszentelési szertartáson.

A Ferencz csatona f. hó 2-kán adott át Türr tábornoknak és angol társainak. Az átadás ünnepélyes volt összekötte s a pesti előkelők és iró vilag sok képviselőt küldött ki a megnyitáshoz, melyet „Bezdán” csavargózós eszközölt.

A strassbourgi könyvtár számára a bécsi statisztikai hivatal is megküldte kiadványait.

Az Engert féle híres képgyűjtemény elárvereztetett Bécsben s negyvenezer forintnál többet jövedelmezett. A vevők között minden képzelhető rang és nemzetiség szerepel, — csak magyar mágnást hiába kerestünk.

Expater Pederzani, ki a pápai családhoz tartozó alkalmából szegre akasztja a reverendát azért még sem csatlakozik a Döllingerianusokhoz, hanem lapot indít „Wahrheit” cím alatt s ott kifejti nézeteit egy alapítandó új felekezett iránt.

A prágai utász-zászlóalj Holesowitz mellett gyakorlatokat tartva többek között a felrobbantásokat is gyakorolja. A különböző sáncokat részint lőporral, részint dynamittal röpi a légbé. Az utolsó gyakorlat alkalmával egy tíz font dynamittal eszközölt felrobbanás egy vasdarabot 200 lépésnyire, éppen az eredményt váró tiszték és altisztek közé sodrott; a vas egy ifjú őrmester mellébe furdott s a szegény ember néhány perc alatt a helyszínén meg is halt. Egy másik altiszt egy fadarab által sérült meg.

Az orosz fegyverkezéséhez. A czár e napokban megerősítette az orosz haditanács abbeli javaslatát, mely szerint a szesztrorjczkói gyárban 200,000 votesövű hátultöltő puská megrendelendő. A puskák darabja 27 rubelbe kerül, s gyártása Liliensfeld ezredes felügyele alatt fog állni.

A Kisfaludy-társaság indítványozta egykor, hogy a népdal gyűjteményt zenekészlettel mellet kellene kiegészíteni. Ez ökből Bartalus István e napokba indul, hogy dallamokat gyűjtjön. Először a palócokat látogatja meg.

Hymen. Feledhetetlen történetirónk: Szalay László leányát: Zsófiát minap vezeté oltárhoz Havas Imre városi törvénytészki aljegyző.

Vadság. Baján a Pollák-féle pálincsházban a napokban egy napszámos a kémany tisztítással foglalkozván, a tulajdonos két fia — kik már túl vannak a gyermek koron — úgy akarta megtreffiálni a napszámot, hogy a kémany alá szalmát rakott, s azt meggyújtotta. A szegény napszámos e vad tréfa folytán annyira megégett, hogy két nap mulva meghalt. Reméljük, hogy a két kamazs büntetése nem marad el.

Mélius Péter a magyarországi reformáció egyik apostola s az első magyar füvészki írója, a debreczeni sírkertben van eltemetve, de sírja hol van sem senki sem tudja biztosan. Azonban az akkori városi jegyzőkönyv ily körülményesen feleirja, hogy Melius a dobosi sírkertben, a nagyobbik domb tetén pihen, s fölbe nagy követ gördítettek, miképpen kis utánnézzéssel pontosan meglehet határozni. Most is szó van arról, s e czélra eddigelő 180 frt gyűlt össze.

Vámbéri tatárja, mint a „Loc. Corr.” értesül, korántsem akarja, elhagyni Magyarországot, hanem csak kirándulást tesz Triest és Velenczébe.

Első eset Nagyváradon az, hogy valaki a keresztény vallásról a zsidó hitre tért volna át. Ez eset a mult hétén történt. Egy a gypsorban lakó módos zsidó özvegy asszonyonál egy markos hetes lakott, ki oly jól viselte a háznak és az asszonyonak minden gondját, hogy az eltökléte férjévé emelni. A hetes elfogadta az ajánlatot és az előleges tanítás s egyéb — habár fájalmas — szertartások után áttért a zsidó hitre. Az özvegy asszony, mint mondják, igen jól él „uj-zsidó” férjével.

Zichy Mihály hazánkfia, orosz udvari festő, megérkezett Pestre. A fővárosban lakó festészek barátosság lakomát is rendeztek tiszteletére a Margitszigeten. Ott volt Székely Bertalan, Than Mór, Ligeti, Jacoby, Kugler Pál; az irodalmat Gyulai Pál és Vadnay Károly képviselte. Később oda jötték a vendég üdvözlésére Perczel Béla képviselőházi al-elnök és Csengery Imre ministertanácsos is.

A m. keleti vasut. mely annyi válságon ment át, s oly keservesen mozog előre, hír szerint végre erőlyesebben fog építettni, s e czélból a részvényesektől a még hátra levő összeg, részvényenként 48 frt czűstben, legközelebb már be fog szedtetni. Magára a részvényre a teljes befizetésnek kedvező hatása leendő, miután régi tapasztalás szerint, csak az egészen befizetett papírok birnak igazi forgalommal a pénzpiaczon.

Ama három budai fiu, kikről írunk, hogy elmentek „Robinson” tájzatsni, visszatértek szülőik bez. Utközben az éhség arról győződötté meg, hogy nem járnak palmaerdőben, hol a kókuszdió a járókelők ölébe hull, s miután nem akadt Péntek, a ki a fahasábotak összedörzsölve tüzet gyújtott volna, s nem akadt lámányj sem, melyből tetszés szerint válogathatnak, jobbnak látták ismét felkeresni az otthont, hol elűnésük oly nagy reműlést okozott.

Fegyvergyártás. A francia fegyvergyárakban a kormány felszólítása folytán most éjjelnappal dolgoznak, elannyira, hogy naponkint ezer darab fegyvert készítenek el tökéletesen. Hiszik, hogy ilyen tömeges produkció mellett egy év alatt 500,000 delkezésére.

A Szana Tamás által igen sok gondallal szerkesztett „Figyelő” megjelent a III. füzet, tartalmazva a julius havi számlákat. E füzetek mindenestől maradandó becsietek, megérdemlik, hogy a kö-zönségtől pártolásban részesüljenek.

Páratlan orkán. Daytonból (Ohio állam-ból) írják m. hó 10-éről, hogy ott oly roppant or-mot a földdel egyenlővé tette, egy erős hidat szét-rombolt, a kahalikus templom, s más épületek feda-lét lesodorta, több emberélet ejtetett áldozatul, Az anyagi kárt egy millió dollárra teszik.

Kéjutazás Spitzbergába. Ennyire jutottunk már! Az Alpesek, a Niagara vízese, Italia vagy Egyiptom régiségei s több effélé dolgok mind unalmasak lettek már. Tehát valami újat. Svéd lapokban felszóllítottak az utazni szeretők, csatlakoz-zanak egy társasághoz, mely Spitzbergába rándul át. Az elindulás Tromsøe-ből augusztus elején történék s 14 napig tartana; a költségek pedig, az utazást és ételmezt együtt véve, csak 50 tallér lenne. — Egy másik társaság Christiansundból akar ily kéjutazásra indulni Spitzbergre, mi hosszabb ideig tartana s különösen foka és czethal vadászatot ígér mulatság. Bizony a mostani canicula időben felséges kis hűs parthie lehetne. Kissé messze van az igaz, hanem vadászott már azon a környéken, ha nem is oly messzire, magyar sportman is, br. Simonyi Lajos, tengeri kutakra. — Tehát ez sem egészen új.

Rádai kir. biztos közelebb két jó mód szalontai gazdát fogatott el Debreczenben és kísérteteti Szegedre, utjaban pedig Kormos Béla miniszteri titkár s a kir. biztos segítéje fordult meg Debreczenben s érdekes híreket vitt Lőrincsák és Huszár Pál aranyműveseknek, kiknek boltja néhány év előtt föltörtetvén, egészen kiraboltatott. A szegedi hűnvizsgálatok folytán kiderültek ezen rablások elkövetői is, valamint az orgazda, ki a rabolt tárgyakat megvásárolta. Ez orgazda N.-Beeskerék egyik leg-gazdagabb aranykereskedője, kire számtalan orgaz-daság bizonyult be. Miután az elfogott orgazdáknak nagy vagyona van, az általa megkísérolottak remél-hetőleg mind pénzökhöz jutnak. E büntény kiderülé-si Lőrincsákra és Huszár P.-ra nézve mind erköl-csi mind anyagi elégtétült szolgál, mert voltak azon időben rozsakarók, kik boltjaik feltörését ámi-tásnak híresztelték. Más egyéb Debreczenben elkö-vetett rablások is kisültek Szegeden, így a Steiner és Szép S. boltjába betört egyének is lépén vannak. Kormos B. mindezek felderítésében tevékeny részt vett s neki nem kis érdeme van a rablók kiirtása sikerültében.

Egy millió levélbélyeg. A pécsi „Tagblatt” egy igen érdekes fogadásról tett annak idejében említést, melyet jul. 30-iki számában em-lékeztetbe hoz. Egy nevelőno ugyanis fogadást tett egy előkelő angolgal az iránt, hogy ő egy év lettele alatt egy millió levélbélyegyet összegyűjt, ha ez nem sikerülne neki, úgy akkor kötelezi magát 10 éven át az angol szolgálatába lépni minden fizetés nélkül, ha pedig a bélyegeket összegyűjti, úgy az angol fizet 1000 font sesterlinget. A fogadás a szabályok szerint meg is köttetett egy jegyző jelenlétében, a határidő aug. 1-én tehát tegnapp letelt. A mint a „Tagblatt” értesül a leány a lett győztes.

Kimutatás a kolozsvári kiségitő pénz-tár-egylet forgalmáról julius havában 1871. Bevé-telek: 1. Pénztármaradék a mult hórlól 51,948 frt. 90 kr. 2. Betételek 129,053 frt. 98 kr. 3. Könyv-díj után 74 frt. 4. Kamat, feldíj és váltódíj 11,422 frt. 34 kr. 5. Bélyegdíjakban 484 frt. 30 kr. 6. 1261 esetben visszafizetett kölcsön 623,620 frt. 19 kr. Összesen 822,603 frt. 71. Kiadások: 1. 1245 esetben kölcsön 615,731 frt. 14 kr. 2. Tisztviselők fizetése 455 frt. 33 kr. 3. Irodai kellekre 40 frt. 14 kr. 4. Bélyegre 520 frt. 5. Kamat 45 frt. 6. Kisedevődésnek 100 frt. 7. Betét visszafizetések 122,296 frt. 48 kr. Pénztármaradék 83,415 frt. 62 kr. Összesen 822,603 frt. 71. kr. Kolozsvárt, julius hó 31-én 1871. Tauffer Ferencz igazgató. Geltch János könyvvezető Wagner Frigyes pénz-tárnok.

T. és felelős szerkesztő K. PAPP MIKLÓS.

Nyilttér *)

Miután Velikán Sándor t. széki ílnök a M. Polgár 150-dik száma nyilttérében, a velem történt körülményekre vonatkozva, első alkalommal is a ta-gadás terére lépett, melylyel más egyekben kívül magát a törvényes alakban felvett jegyzőkönyv vá-lódiságát is meghazudolni látszik: a vesztett szemérem és hivatali eskű ily kirívó odaadással szembe tehát kijelentem, hogy az általa kifejezett o s k a r a t u r á f o g á s o k helyett — némt írásos bizonyi-tékok kíséretében — legközelebb világosabb adatok-kal fogok szolgálni; ide értetődven végül, miként az ílnök urnak a mondott körülményekire határozott tagadásával, amaz erőszakosan kicsikart ünnepé-lyes fogadástartétel kötelező ereje is, a percztől fogva megszűnt: —

Alvincz, augusztus 1-én 1871.

Beder Károly.

Beküldetett. Egy beteges sem állhat ellene a kel-lemes Revalésziere du Barry-nak, mely gyögyyszer, költségek nélkül étválatlított minden gomor, ideg-, mell-, tüdő-máj-, mirigy-, nyákhártya-, légzési-, hólyag- és veseseb, azo' rultást, aranyert, álmatlanságot, gyengeséget, vizkört, lázat, szédelséget, vértelenséget, filangást s a terhesség alatti rozsal létet és ajánlat is, fehérfolyást, bukort, elsőványodást, csuzot, köszvényt és sápkört. 72,000 javulás, melyekben a beteg-ségeket egy orvos sem gyógyíthatta, mint ezt egy bizonyít-vány pápa 6 szentségétől, gr. Pluskov udvari marschall-tól, de Bréhan marquiséttől igazolja. Tápiálódó levő mint a hus, a Revalésziere felöltek: s gyermekeiknél 60-szeresen megtaka-ritja a gyögyeslerek árat.

Cast News. Alexandria, Egyptom. 1869. mart. 10.

A kellemes Revalésziere du Barry a legmakacsabb idűl-dugulástól, mely 9 évig rémítően kínozott s minden orvosi ke-telcsnek ellenállt, teljesen kifogyotta, s ön meleg kózetet-tel mondok önmöknek mint fedezésnek, a természet és becses adományáért. Vajha mrdaszok, kik szenvednek, tudnak, hogy minaszt a mit gyögyeserek nem is gyógyítanak meg, megörvo-solja a Revalésziere, mely, ha aranyalvan mérnök is, efd sülyát, akkor sem volna drága. Teljes tisztelettel Spaar C.

Pléhszelenczkében 1/2 font 1 ft 50 kr, 1 font 2. 50 frt 2 font 4. 60 k, 5 font 10 ft, 12 font 20 ft, 24 font 36 kr — Revalésziere Choccolade táblákban 12 esésére 1 ft 60 kr 24-re 2. 50 kr, 48-ra 4. 50; póralakban 12 esésére 1 ft 60 kr, 24-re 2. 50 kr, 48-ra 4. 50, 120-ra 10 ft, 288-ra 20 ft, 576-ra 36 ft. — Kapható: Barry du Barry és T.-na-Bécsben, Wallfischgasse. 8, Kolozsvárt. Krons-taedter J.-nél Bel-Monostoruteza 175. és Fötér 2. sz. a. a zálogháznál, továbbá Binder K. gyögyosztárban, b.-monostoruteza a Redont során. Pesten Tübánd, Po-ssonyban Pisztory-nál, Graecban Oberans-meyer-nál, Lembergben Rotteader-nél, s posta-nálvány által megrendeléstűn mindenütt.

*) E rovat alatt megjelenő cikkekért a szerkesztőség sem-mi felelőséget sem vállal. Szerk.